

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาความเชื่อและพฤติกรรมสุขภาพโดยประยุกต์ใช้แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพของคนงานชาวพม่าในโรงงานผลิตแปดสด จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามระเบียบวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. จริยธรรมการวิจัย
6. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นคนงานชาวพม่าในโรงงานผลิตแปดสด จังหวัดสมุทรปราการ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2556 จำนวน 500 คน (ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์. 2556) จำแนกเป็นแผนกดังนี้

1.1 หน้าลาน	จำนวน	38	คน
1.2 ห้องเลือด	จำนวน	10	คน
1.3 ห้องลวกป่นขน	จำนวน	16	คน
1.4 แร็กถอนขน	จำนวน	20	คน
1.5 เครื่องใน	จำนวน	120	คน
1.6 แหนบขน	จำนวน	130	คน
1.7 ตัดแต่ง	จำนวน	166	คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาเป็นคนงานชาวพม่าในโรงงานผลิตแปดสด จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 300 คน และคำนวณหาขนาดตัวอย่างจากการคำนวณโดยใช้สูตร Yamane (มารยาท โยทองยศ และปราณี สวัสดิสรพร. 2556 : ออนไลน์)

ดังสูตร	n	=	$\frac{N}{1+Ne^2}$
เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	ขนาดของประชากร
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0.05

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} \quad n &= \frac{500}{1+500 \times (0.05)^2} \\ n &= \frac{210}{1.525} \\ n &= 222.8 \quad \approx \quad 223 \end{aligned}$$

จากผลการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 223 ตัวอย่าง เพื่อป้องกันการสูญหายและความไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนประชากรเป็น 300 ตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยร่วมได้แก่ เพศ อายุ นับถือศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส สถานะทางการเงิน โรคประจำตัว บุคคลที่คอยดูแลขณะเจ็บป่วย และทางเลือกเมื่อท่านเจ็บป่วย จำนวนทั้งหมด 9 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพของคนงานชาวพม่าซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามงานวิจัยเรื่องความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคหัวใจที่ได้รับการผ่าตัดหัวใจ ณ สถาบันโรคหัวใจโรงพยาบาลราชวิถี (รัศมี สิทธิพันธ์. 2548 : 99-107) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดความเจ็บป่วย การรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย การรับรู้ประโยชน์และการป้องกันรักษาความเจ็บป่วย การรับรู้อุปสรรคของความเจ็บป่วย และแรงจูงใจด้านสุขภาพ ลักษณะเป็นมาตราสวนประมาณค่า (Rating scale) มี 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวนทั้งหมด 61 ข้อ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ

1. การรับรู้โอกาสเสี่ยงของการเกิดความเจ็บป่วย	จำนวน	11	ข้อ
2. การรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย	จำนวน	14	ข้อ
3. การรับรู้ประโยชน์และการป้องกันรักษาความเจ็บป่วย	จำนวน	12	ข้อ
4. การรับรู้อุปสรรคของความเจ็บป่วย	จำนวน	12	ข้อ
5. แรงจูงใจด้านสุขภาพ	จำนวน	12	ข้อ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	ขอคำถามที่เป็นบวก	ขอคำถามที่เป็นลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	1
เห็นด้วย	3	2
ไม่เห็นด้วย	2	3
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	4

โดยมีเกณฑ์พิจารณาระดับของขอคำถามเป็นดังนี้

เกณฑ์พิจารณาระดับเป็นรายขอและรายด้าน

$$\text{มีค่าคะแนนระหว่าง} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{4-1}{3} = 1$$

ระดับต่ำมีค่าคะแนน = 1.00 – 2.00 ระดับปานกลางมีค่าคะแนน = 2.01 – 3.00 และระดับสูงมีค่าคะแนน = 3.01 – 4.00

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมดูแลสุขภาพของคณงานชาวพม่า ซึ่งปรับปรุงมาจากแบบสอบถามงานวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม (กิตติยา คำพึงพร และสุภาพร แซ่ฉั่ว. 2550 : 77-80) แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ การบริโภคอาหารและยา การออกกำลังกาย การพักผ่อน การจัดการสิ่งแวดล้อม การตรวจรักษาสุขภาพ และการจัดการความเครียด ลักษณะเป็นมาตราสวณประมาณค่า (Rating scale) มี 4 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ ปฏิบัติบ่อยครั้ง ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง และไม่เคยปฏิบัติเลย จำนวนทั้งหมด 55 ข้อ แบ่งเป็น 6 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมด้านการบริโภคอาหารและยา	จำนวน	18	ข้อ
2. พฤติกรรมด้านการออกกำลังกาย	จำนวน	5	ข้อ
3. พฤติกรรมด้านการพักผ่อน	จำนวน	11	ข้อ
4. พฤติกรรมด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม	จำนวน	4	ข้อ
5. พฤติกรรมด้านการตรวจรักษาสุขภาพ	จำนวน	5	ข้อ
6. พฤติกรรมด้านการจัดการความเครียด	จำนวน	12	ข้อ

โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน	ขอคำถามที่เป็นบวก	ขอคำถามที่เป็นลบ
ปฏิบัติเป็นประจำ	4	1
ปฏิบัติบ่อยครั้ง	3	2
ปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	2	3
ไม่เคยปฏิบัติเลย	1	4

การวัดระดับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของพนักงาน แบ่งออกเป็น 3 ระดับและใช้คะแนนเฉลี่ยระหว่างคะแนนสูงสุด และคะแนนต่ำสุดมาจัดระดับ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

$$\text{มีค่าคะแนนระหว่าง} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{4-1}{3} = 1$$

ระดับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ	ระดับคะแนน
ระดับต่ำ	1.00 – 2.00
ระดับปานกลาง	2.01 – 3.00
ระดับสูง	3.01 – 4.00

1. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพพระระดับต่ำ หมายถึง การปฏิบัติของพนักงานเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ปฏิบัติมานาน ๆ ครั้ง หรือไม่ปฏิบัติเลย
2. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพพระระดับปานกลาง หมายถึง การปฏิบัติของพนักงานเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ ปฏิบัติเป็นบางครั้งบางคราว
3. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพพระระดับสูง หมายถึง การปฏิบัติของพนักงานเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพที่ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ หรือปฏิบัติเป็นประจำ

3.2.1 การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

- 1) ศึกษาคนควาจากตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของ
- 2) ศึกษาคนควาจากเอกสารตำราทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามสำหรับการวิจัย
- 3) สร้างแบบสอบถามโดยมีเนื้อหาสาระครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยฉบับภาษาไทย นำร่างแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาความถูกต้องและความครบถ้วนของเนื้อหา
- 4) การแปลแบบสอบถาม เอกสารคำชี้แจงข้อมูลการเข้าร่วมโครงการวิจัยและหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัยภาษาไทยเป็นภาษาพม่า โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาพม่าแปลและทดสอบว่าเนื้อหาที่แปลตรงกัน โดยใช้วิธีสอบซ้ำ (Test-Retest Method) ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาพม่าอีกท่านแปลกลับอีกครั้ง ด้วยแบบสอบถามภาษาพม่าชุดเดียวกัน
- 5) นำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มทดสอบที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง

3.2.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 1) การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน คือ ผศ. เสาวลักษณ์ ลักษณะมีจักรกุล คณบดีคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม ผศ. ดร.ศิริลักษณ์ วงษ์วิจิตรสุข นักวิชาการอิสระ ผศ. ดร.สุจินดา จารพัฒน์มารูโอะ ผู้อำนวยการโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี ผศ. ดร.ดวงพร กตัญญูตานนท์ ผู้เชี่ยวชาญสาธารณสุข และดร.จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร ประธานหลักสูตรดุขฎิบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม ตรวจสอบความถูกต้องในเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ความถูกต้องทางทฤษฎี ซึ่งให้คะแนนดัชนีของความสอดคล้องกันระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) มีค่าอยู่ระหว่าง 1 ถึง -1 ข้อคำถามที่มีความตรงตามเนื้อหาจะมีค่า IOC เข้าใกล้ 1.00 ถ้าข้อใดมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 จะปรับปรุงข้อคำถามใหม่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

2) การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับคนงานชาวพม่าอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ในโรงงานผลิตไก่สดแห่งหนึ่ง จำนวนอย่างน้อย 40 คน

3) นำแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสุขภาพของคนงานชาวพม่าที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Coefficient α of Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.95

4) นำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงแบบสอบถามขั้นสุดท้ายและเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เสนอต่อผู้จัดการโรงงานผลิตเปิดสด จังหวัดสมุทรปราการ เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว ประสานงานเพื่อได้วันในการเก็บข้อมูล

2. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งรับคืนจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องก่อนการนำไปวิเคราะห์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบสอบถามที่เก็บได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเชิงสถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Means) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลทางด้านปัจจัยร่วม เช่น เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพ สถานะทางการเงิน การมีโรคประจำตัว บุคคลที่คอยดูแลขณะเจ็บป่วย และทางเลือกเมื่อเจ็บป่วย เพื่ออธิบายให้เห็นลักษณะข้อมูล

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่

2.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยร่วมต่างกันจะมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแตกต่างกัน และวิเคราะห์เปรียบเทียบความเชื่อด้านสุขภาพต่างกันจะมีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพแตกต่างกัน โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ด้วยการทดสอบค่า t-test (Independent-Samples T Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA) และการทดสอบรายคู่โดยวิธี LSD

2.2 วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ใช้วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพกับพฤติกรรมสุขภาพของคณาจารย์ Devore and Peck (1993 : 129) ได้แนะนำเกี่ยวกับขนาดของสหสัมพันธ์ไว้ว่า ถ้าสัมพัทธ์กันสูง ค่าสหสัมพันธ์จะมีค่าน้อยกว่า -0.80 หรือมีค่ามากกว่า 0.80 ถ้าสัมพัทธ์กันปานกลาง ค่าสหสัมพันธ์จะมีค่าอยู่ระหว่าง -0.50 ถึง -0.80 หรือ 0.80 ถึง 0.50 และสัมพัทธ์กันต่ำ ค่าสหสัมพันธ์ควรมีค่าอยู่ระหว่าง -0.50 ถึง 0.50

3.5 จริยธรรมการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเก็บข้อมูลในมนุษย์ จึงต้องผ่านการพิจารณาและได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ เพื่อที่จะปกป้องสิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยก่อนที่จะเริ่มต้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยต้องอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ข้อมูลและคุณสมบัติของผู้วิจัยจะถูกนำเสนอต่อผู้เข้าร่วมงานวิจัยจนกระทั่งมีความเข้าใจที่กระจ่างชัดและยินยอมเข้าร่วมวิจัย พร้อมทั้งชี้แจงกับผู้เข้าร่วมงานวิจัยว่า การเข้าร่วมงานวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ ซึ่งผู้เข้าร่วมงานวิจัยมีตัดสินใจด้วยตนเอง และผู้เข้าร่วมงานวิจัยทั้งหมดนั้นต้องให้การยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรข้อมูลที่ได้จากผู้เข้าร่วมงานวิจัย เช่น แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามนั้น จะถูกเก็บเป็นความลับ โดยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจะถูกทำลายภายใน 1 ปี ภายหลังจากงานวิจัยได้รับการเผยแพร่แล้ว

นอกจากนี้ผู้วิจัยจะมีการแจ้งเกี่ยวกับข้อมูลการศึกษาในรายละเอียดทั้งทางวาจาและเป็นลายลักษณ์อักษรของการศึกษาวิจัยถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นหรือความไม่สะดวกสบายและผลประโยชน์ที่เป็นไปได้ยังมีให้กับผู้เข้าร่วมงานวิจัย โดยผู้เข้าร่วมงานวิจัยมีสิทธิที่จะถามคำถามใด ๆ ทั้งก่อนที่จะมีส่วนร่วมและในระหว่างระยะเวลาการศึกษา เมื่อมีความเข้าใจกระจ่างชัดผู้เข้าร่วมวิจัยจึงลงนามในหนังสือยินยอมเข้าร่วมงานวิจัยด้วยความสมัครใจ ทั้งนี้หากผู้เข้าร่วมงานวิจัยต้องการออกจากการวิจัยสามารถกระทำได้ทุกเมื่อตามความต้องการ การเก็บข้อมูลวิจัยจะดำเนินการภายหลังจากได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจของสถานประกอบการแล้ว

3.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2556 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 ซึ่งการปฏิบัติงานมีขั้นตอนดังแผนภูมิที่ 4

แผนภูมิที่ 4 แผนการปฏิบัติงานในการวิจัย ตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2556 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

